

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	7Cdo/303/2021
Identifikačné číslo spisu:	2214200937
Dátum vydania rozhodnutia:	24.08.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Ivan Rumana
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2214200937.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Ivana Rumanu, a sudcov JUDr. Petra Brňáka a JUDr. Martiny Valentovej, v spore žalobkyne: V. Z., nar. XX.XX.XXXX, bytom S. nad W. XX zast. JUDr. Ladislavom Pongráczom, advokátom so sídlom Alžbetínske nám. 1203, Dunajská Streda proti žalovanému: F. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom O. majer XX, S. zast. JUDr. Tiborom Szakálom, advokátom so sídlom Hlavná 26/5, Dunajská Streda, o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam, vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp.zn. 6C/15/2014, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Trnave zo dňa 23. februára 2021, č.k. 11Co/58/2020-582, takto

rozhodol:

Dovolanie zamietá .

Žalobkyňa má nárok na náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanému v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Napadnutým rozsudkom Krajský súd v Trnave (ďalej len „odvolací súd“) potvrdil rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej ako „súd prvej inštancie“) č.k. 6C/15/2014-467 z 19. decembra 2019, ktorým súd prvej inštancie zrušil podielového spoluvlastníctvo k nehnuteľnostiam vedeným Okresným úradom W., katastrálny odbor na LV č. XX v k. ú. S. nad W., ako rodinný dom súp. č. XX, na parc. č. XXX/X, parc. č. XXX - ostatné plochy vo výmere 255 m², parc. č. XXX/X - zastavané plochy a nádvoría vo výmere 721 m² a parc. č. XXX/X - záhrady vo výmere 195 m² (ďalej len „nehnuteľnosti“) tak, že tieto prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne a žalobkyni uložiť zaplatiť žalovanému náhradu za jeho spoluvlastnícky podiel vo výške 23.902,83 eur, žalobkyni priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania a súdnym znalcom Ing. M. G. a Ing. F. J. priznal proti žalovanému nárok na náhradu trov konania. Odvolací súd priznal žalobkyni voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

2. Odvolací súd poukázal na odôvodnenie súdu prvej inštancie, z ktorého vyplýva, že žalobkyňa sa

domáhala proti pôvodne žalovanej zrušeniu a vyporiadaniu podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam s tým, že sa snažila neúspešne dohodnúť na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva mimosúdnu cestou. Vzhľadom na to, že v deň dôjdenia žaloby na súd došlo k vkladu vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam v prospech žalovaného, na ktorého previedla pôvodne žalovaná svoj spoluvlastnícky podiel, súd prvej inštancie uznesením vyhovel návrhu žalobkyne na pripustenie zmeny účastníka na strane žalovaného. Súd prvej inštancie mal z vykonaného dokazovania preukázané, že žalovaný by na zadný pozemok, t.j. záhradu, ktorý by mu pripadol do výlučného vlastníctva nemal prístup z komunikácie a zároveň by týmto bolo nepochybne ohrozené právo užívať nehnuteľnosť. I keď reálna deľba nehnuteľnosti technicky možná bola, avšak v zmysle uvedeného sa javila neúčelná, a to aj z dôvodu, že po rozdelení nehnuteľnosti, tak ako to načrtnol znalec by žalobkyni nezostala záhrada. Preto pristúpil k úvahe prikázať vec za primeranú náhradu jednému zo spoluvlastníkov. Pri rozhodovaní súd prihliadol na to, aby sa vec mohla účelne využívať, na výšku spoluvlastníckych podielov, na to, že nehnuteľnosť žalobkyňa užíva na svoje bývanie, navyše zohľadnil, že sa jedná o jej rodičovský dom a pozemky, ktoré nadobudla titulom dedenia, pričom žalovaný svoj spoluvlastnícky podiel nadobudol titulom kúpy. Súd preto podielové spoluvlastníctvo zrušil tak, že nehnuteľnosť prikázal do výlučného vlastníctva žalobkyne a uložil jej, aby žalovanému vyplatila protihodnotu jeho spoluvlastníckeho podielu. Súd prvej inštancie mal preto za to, že žalobkyňa preukázala solventnosť pre vyplatenie protihodnoty spoluvlastníckeho podielu.

3. Odvolací súd dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je vecne správny. Poukázal na to, že v konaní o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva musia byť stranami v spore všetci podieloví spoluvlastníci, uvedené však nie je procesnou podmienkou, ale podmienkou úspešnosti žaloby. Rovnako za procesnú podmienku nemožno považovať predchádzajúci pokus o dohodu o zrušení a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva, keď podstatným je, že v danom prípade k dohode aj napriek snahe žalobkyne počas konania nedošlo. Odvolací súd prisvedčil žalovanému, že nebol správny postup súdu prvej inštancie, ktorý rozhodol o vstupe žalovaného do konania. Aj napriek nesprávnemu postupu sa žalovaný stal stranou sporu na základe právoplatného uznesenia súdu a súd s ním ďalej ako s účastníkom stranou konal, teda uvedený nedostatok bol zhojený. Odvolací súd súhlasil so záverom súdu prvej inštancie, že rozdelenie vecí v danom prípade nie je dobre možné. Podľa názoru odvolacieho súdu súd prvej inštancie pri úvahe, komu zo spoluvlastníkov prikáže vec za primeranú náhradu, rešpektoval kritériá vyplývajúce buď priamo z § 142 ods. 1 OZ alebo nepriamo z jeho účelu a zmyslu. Z obsahu spisového materiálu vyplynulo, že žalobkyňa disponuje finančnými prostriedkami na vyplatenie žalovaného.

4. Proti uvedenému rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť odvodzoval z § 420 písm. f) a § 421 ods. 1 písm. a) CSP.

5. Dovolateľ namietal arbitrárnosť napadnutého rozsudku, hodnotenie dôkazov, nesprávnu interpretáciu a aplikáciu právnych noriem a nesprávnosť rozhodnutia o nároku na náhradu trov konania. Ďalej namietol postup súdu prvej inštancie, keď namiesto pôvodnej žalovanej pribral do konania ako žalovaného dovolateľa.

6. Poukázal na to, že predpokladom pre podanie návrhu podľa § 142 ods. 1 OZ je, že medzi spoluvlastníkmi došlo k nezhode ohľadom hospodárenia so spoločnou vecou alebo sa nedohodli na zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva. Žalobkyňa sa mala teda pokúsiť dohodnúť s dovolateľom pred podaním žaloby a až následne v prípade neúspešnej dohody podať žalobu, pričom snaha žalobcu o uzavretie dohody počas konania neobstoí. Pokusy žalobcu po uplynutí roka a pol po podaní žaloby o dohodu s dovolateľom s nevýhodnou cenou nemožno považovať za vážne mienené návrhy na mimosúdnu dohodu. V danom prípade žalobca neponúkol dovolateľovi primeranú náhradu v zmysle Stanoviska občianskoprávného kolégia NS SR z 20.10.1997, Cpj 30/1997. Dovolateľ ďalej namietol možnosť reálnej deľby, čo vyplynulo aj zo znaleckého posudku, odborného vyjadrenia a výpovede svedkov. Bolo povinnosťou súdov v zmysle uvedeného doplniť dokazovanie. Vo vzťahu k prikázaniu nehnuteľností do výlučného vlastníctva jednému zo spoluvlastníkov, dovolateľ poukázal na bytové možnosti žalobkyne, čím sa súd odmietol zaoberať. Dovolateľ mal za to, že žalobkyňa

pravdepodobne chcela získať nehnuteľnosti s cieľom ich predaja. Podľa súdnej praxe a judikatúry (rozsudok NS SR z 30.11.2010 sp.zn. 1Cdo 84/2009) súd by nemal prikázať nehnuteľnosť tomu zo spoluvlastníkov, ktorý chce vec predať, najmä ak iný zo spoluvlastníkov ju chce užívať. Dovolateľ ďalej namietol postup súdov pri zisťovaní solventnosti žalobkyne.

7. Dovolateľ navrhol, aby najvyšší súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu v spojení s rozsudkom súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

8. Žalobca vo vyjadrení k podanému dovolaniu navrhol, aby dovolací súd dovolanie odmietol a žiadal priznať nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

9. Najvyšší súd SR ako súd dovolací (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu zastúpená v súlade so zákonom (§ 429 CSP), v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) dospel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť.

Dovolanie podľa § 420 písm. f) CSP

10. Dovolateľ namietol arbitrárnosť napadnutého rozhodnutia, nesprávnosť vykonaného dokazovania, nesprávne závery o solventnosti žalobkyne, o rozdelení nehnuteľnosti a o prikázaní nehnuteľnosti žalobkyni, postup súdu prvej inštancie, keď ho na miesto pôvodne žalovanej pribral do konania ako žalovaného a rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania.

11. Dovolací súd poukazuje na závery zjednocujúceho stanoviska, ktoré prijalo Občianskoprávne kolégium Najvyššieho súdu Slovenskej republiky 3. decembra 2015 pod R 2/2016, podľa ktorého: „Nepreskúmateľnosť rozhodnutia zakladá inú vadu konania v zmysle § 241 ods. 2 písm. b) Občianskeho súdneho poriadku. Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f) Občianskeho súdneho poriadku". Zmeny v právnej úprave dovolania a dovolacieho konania, ktoré nadobudli účinnosť od 01. júla 2016, sa podstaty a zmyslu tohto stanoviska nedotkli, preto ho treba považovať aj naďalej za aktuálne.

12. Judikatúra Európskeho súdu pre ľudské práva síce nevyžaduje, aby na každý argument strany bola v odôvodnení rozhodnutia súdu daná odpoveď, trvá však na tom, že ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď súdu práve na tento argument (Ruiz Torija c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - A, s. 12, § 29, Hiro Balani c. Španielsko z 9. decembra 1994, séria A, č. 303 - B, Georgiadis c. Grécko z 29. mája 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. februára 1998).

13. Dovolací súd poukazuje na to, že konanie pred súdom prvej inštancie a pred odvolacím súdom tvorí jeden celok a určujúca spätosť rozsudku odvolacieho súdu s rozsudkom súdu prvej inštancie vytvára ich kompletizujúcu jednotu. Rozhodnutie odvolacieho súdu v sebe zahŕňa po obsahovej stránke aj odôvodnenie rozsudku súdu prvej inštancie. Z rozhodnutia súdov vyplýva, že tieto sa vysporiadali so všetkými pre rozhodnutie vo veci samej relevantnými skutočnosťami, a to s možnosťou rozdelenia vecí (body 24 až 30, 34 až 36 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a bod 30 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), s otázkou komu majú byť predmetné nehnuteľnosti prikázané do výlučného vlastníctva (bod 36 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a bod 32 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), s otázkou solventnosti žalobkyne (body 31, 36 až 39 odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie a bod 34 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu), s podmienkou pokusu uzavrieť dohodu o zrušení a vyporiadaní podielového spoluvlastníctva pred podaním žaloby na súd (body 15 a 36 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu) a rovnako sa tak dovolací súd vysporiadal s nesprávnym postupom súdu prvej inštancie pri zmene účastníka konania na strane žalovaného v bode 16 a s rozhodnutím o náhrade trov konania (bod 35 odôvodnenia rozsudku odvolacieho súdu). Odvolací súd zrozumiteľným a jednoznačným spôsobom uviedol dôvody, ktoré ho viedli k rozhodnutiu, jeho postup

vo vzájomnej súvislosti s konaním a rozhodnutím súdu prvej inštancie nemožno považovať za neodôvodnený, pričom odôvodnenie rozhodnutia odvolacieho súdu má všetky náležitosti v zmysle § 393 CSP. Z odôvodnenia rozhodnutí oboch súdov je zrejmé, z akých právnych úvah vychádzali. Súd nižších inštancií náležite rozhodnutie odôvodnil v súlade s náležitosťami vyplývajúcimi z § 393 ods. 2 v spojení s § 220 ods. 2 CSP. V preskúmvanej veci z odôvodnenia napadnutého rozhodnutia vyplýva, že odvolací súd sa stotožnil s odôvodnením napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie. Odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozsudku poukázal na § 387 ods. 2 CSP, ktorý umožňuje odvolaciemu súdu použiť tzv. skrátené odôvodnenie v prípade, ak sa v celom rozsahu stotožní s odôvodnením súdu prvej inštancie a napadnuté rozhodnutie ako vecne správne potvrdí.

14. Za vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP nemožno považovať to, že odvolací súd neodôvodnil svoje rozhodnutie podľa predstáv sporovej strany, ale len to, že ho neodôvodnil objektívne uspokojivým spôsobom.

15. K námietkam vo vzťahu k dokazovaniu dovolací súd uvádza, že podľa judikatúry najvyššieho súdu nie je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP tvrdenie o nedostatočne zistenom skutkovom stave, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu (3Cdo/26/2017, 4Cdo/56/2017, 5Cdo/90/2017, 8Cdo/187/2017). Dovolateľ v dovolaní neuviedol nevykonanie takého dôkazu, ktorý by mohol mať vplyv na posúdenie skutkového stavu, ktorý z doteraz vykonaných dôkazov nemožno bezpečne ustáliť, nakoľko iba takúto skutočnosť možno kvalifikovať ako porušenie práva na spravodlivé súdne konanie v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR (III. ÚS 332/09). Zásadám spravodlivého procesu v zmysle čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane základných ľudských práv a slobôd zodpovedá požiadavka, aby súdmi urobené skutkové zistenia a prijaté právne závery boli riadne a zrozumiteľne odôvodnené. Ako bolo uvedené vyššie podľa názoru dovolacieho súdu potvrdzujúce rozhodnutie odvolacieho súdu v spojení s rozhodnutím súdu prvej inštancie spĺňa kritériá pre odôvodňovanie rozhodnutí.

16. Dovolací súd zároveň poukazuje na to, že dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f) CSP nie je ani nesúhlas s právnym posúdením veci (R 24/2017, 7Cdo/113/2017, 8Cdo/76/2018).

17. K postupu súdu prvej inštancie pri zmene účastníkov konania dovolací súd poukazuje na bod 16. odôvodnenia odvolacieho súdu, s ktorým sa stotožňuje.

18. Vzhľadom na uvedené dovolací súd dospel k záveru, že žalovaný neopodstatnene namieta, že odvolací súd nesprávnym procesným postupom mu znemožnil uskutočňovať procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP

19. V danom prípade dovolateľ prípustnosť podaného dovolania vyvodzuje z § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Z obsahu dovolania za použitia § 124 CSP vyplýva právna otázka „či je pred podaním žaloby o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva na súd obligatórnym predpokladom snaha podielového spoluvlastníka, t.j. žalobcu, o dosiahnutie zrušenia a vyporiadania podielového spoluvlastníctva dohodou v zmysle § 142 ods. 1 OZ.“

20. Aby určitá otázka mohla byť relevantná z hľadiska § 421 ods. 1 CSP, musí mať zreteľné charakteristické znaky. Predovšetkým musí ísť o otázku právnú a tiež, ktorú odvolací súd riešil a na jej vyriešení založil rozhodnutie. Dovolací súd je viazaný iba vymedzením právnej otázky, ktoré považuje dovolateľ za nesprávne, nie určením, pod ktorý prípad prípustnosti jej riešenia (§ 421 ods. 1 CSP) táto otázka spadá. Prípustnosť podaného dovolania teda dovolací súd posudzuje vždy autonómne podľa jeho obsahu (8Cdo/54/2018, I. ÚS 51/2020). K dovolateľom položeným právnym otázkam poznajúc vlastnú rozhodovaciu prax, dovolací súd dospel k záveru, že táto právna otázka nie je v praxi dovolacieho súdu vyriešená, a preto posudzoval prípustnosť podaného dovolania z § 421 ods. 1 písm. b) CSP.

21. Podľa § 141 ods. 1 OZ spoluvlastníci sa môžu dohodnúť o zrušení spoluvlastníctva a o vzájomnom vypořádání; ak je predmetom spoluvlastníctva nehnuteľnosť, dohoda musí byť písomná.

22. Podľa § 142 ods. 1 OZ ak nedôjde k dohode, zruší spoluvlastníctvo a vykoná vypořádanie na návrh niektorého spoluvlastníka súd. Prihliadne pritom na veľkosť podielov a na účelné využitie veci. Ak nie je rozdelenie veci dobre možné, prikáže súd vec za primeranú náhradu jednému alebo viacerým spoluvlastníkom; prihliadne pritom na to, aby sa vec mohla účelne využiť a na násilné správanie podielového spoluvlastníka voči ostatným spoluvlastníkom. Ak vec žiadny zo spoluvlastníkov nechce, súd nariadi jej predaj a výtazok rozdelí podľa podielov.

23. Z § 142 ods. 1 OZ vyplýva, že rozhodnutiu súdu o zrušení a vypořádání podielového spoluvlastníctva, musí predchádzať neúspešná snaha podielových spoluvlastníkov o uzavretie dohody o zrušení spoluvlastníctva a o vzájomnom vypořádání. Vychádzajúc z dikcie predmetného ustanovenia, toto neurčuje, že o predmetnú dohodu sa musí žalobca pokúsiť pred podaním žaloby na súd, na základe čoho pre splnenie tejto podmienky stačí, ak sa žalobca pokúsil uzavrieť mimosúdnu dohodu so žalovaným až počas súdneho konania, avšak pred vydaním rozhodnutia súdom prvej inštancie.

24. Z obsahu spisu dovolací súd zistil, že po vstupe dovolateľa do konania sa žalobkyňa snažila o uzavretie dohody o zrušení a vypořádání podielového spoluvlastníctva, keď mu ponúkala na výplatu spoluvlastníckeho podielu najskôr sumu 20.667,- eur, no k dohode nedošlo pre nesúhlas žalovaného. Z uvedeného je zrejmé, že žalobkyňa splnila podmienku pokúsiť sa o mimosúdnu dohodu pred rozhodnutím súdu prvej inštancie vo veci samej. Nemožno prisvedčiť tvrdeniam dovolateľa, že nešlo o vážne mienené návrhy poukazom na výšku ponúknutej náhrady. Z rozsudku súdu prvej inštancie vyplýva, že tento uložil žalobkyni povinnosť zaplatiť dovolateľovi náhradu za jeho spoluvlastnícky podiel vo výške 23.902,83 eur. Z uvedeného vyplýva, že hoci žalobkyňa ponúkla žalobcovi sumu nižšiu ako bola určená súdom, avšak poukazom na ponúkanú náhradu a náhradu uloženú súdom, nemožno tvrdiť, že suma ponúknutá žalobkyňou nebola vážne mienená.

25. Vychádzajúc z uvedeného dovolací súd mal za to, že odvolací súd svoje rozhodnutie nezaložil na nesprávnom právnom posúdení otázky doposiaľ neriešenej, nakoľko jeho rozhodnutie bolo v súlade s § 142 ods. 1 OZ. Ak súdy považovali za dostatočné, ak sa žalobkyňa pokúsila o mimosúdnu dohodu s dovolateľom až počas súdneho konania, postupovali v súlade so zákonom.

26. Dovolací súd tiež uvádza, že pokiaľ dovolateľ v dovolaní polemizoval s právnymi závermi odvolacieho súdu, spochybňoval jeho správnosť a kritizoval prístup súdu k právnemu posudzovaniu veci, tak polemika s právnymi závermi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo len kritika prístupu odvolacieho súdu k právnemu posudzovaniu veci významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 CSP. Z obsahu dovolania možno vyvodiť, že v skutočnosti nesúhlasil s úvahami a skutkovými závermi odvolacieho súdu a s vyhodnotením zistených skutkových okolností. V tomto prípade namietal nesprávnosť skutkových zistení a vyhodnotenia dôkazov súdmi; touto nesprávnosťou však nie je možné odôvodniť dovolanie, ktorého prípustnosť dovolateľ vyvodzuje z § 421 ods. 1 CSP. Ak dovolateľ namietal neprávne rozhodnutie o nároku o trovách konania, prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP je vylúčená v zmysle § 421 ods. 2 CSP.

27. V dovolaní dovolateľ neuviedol žiadne také skutočnosti, ktoré by mohli mať za následok spochybnenie záveru odvolacieho súdu o tom, že v zmysle § 142 ods. 1 OZ postačuje, ak sa žalobkyňa pokúsila o mimosúdnu dohodu až počas konania. Dovolací súd zastáva názor, že odvolací súd vec správne právne posúdil. Dovolanie je teda nedôvodné, a preto ho dovolací súd zamietol (§448 CSP).

28. Najvyšší súd Slovenskej republiky rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania o dovolaní neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

29. Toto rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.